

Metotreksaatti ihosairauksien hoidossa

(Trexan, Methotrexane, Metoject)

Käyttötarkoitus

Metotreksaattia voidaan käyttää psoriaasin ja nivelprosiaasin hoitoon pieninä annoksina. Tällöin metotreksaatti toimii immuunivastetta muuttavana lääkkeenä. Lääkkeellä pyritään hillitsemään psoriasiksessa ihon kiihtynyttä jakautumista.

Annostus

Lääke otetaan **kerran viikossa** joko tablettina suun kautta tai pistoksena ihon alle. Aloitusannos on yleensä 7,5-10 mg viikossa. Annosta voidaan nostaa yksilöllisesti lääkärin ohjeen mukaan. Hoito voi kestää vuosia. Tablettista pistohoitoon voidaan siirtyä, jos ilmenee vatsavaivoja tai teho on riittämätön. Lääkkeen käyttö edellyttää normaalia munuaisten ja maksan toimintaa.

Metotreksaatin ohessa käytetään foolihappoa, joka vähentää metotreksaatin haittavaikutuksia ilman tehon menetystä. Foolihappo, 5 mg tabletti, otetaan 5-12 tuntia metotreksaatin jälkeen. Foolihappoa käytetään sekä tabletti- että pistosmuotoisen metotreksaatin kanssa.

Lääkkeen ottaminen

Metotreksaatti otetaan aina samana viikonpäivänä ja foolihappo tästä 5-12 tunnin kuluttua. Tabletit otetaan ruokailun yhteydessä runsaan nesteen kera. Maitotuotteet saattavat heikentää metotreksaatin imeytymistä. Vältä maitotuotteita kaksi tuntia ennen ja jälkeen lääkkeen oton. Jätä unohtunut annos ottamatta, äläkä ota koskaan kaksinkertaista annosta.

Sivuvaikutukset

Metotreksaatti on yleensä hyvin siedetty. Suurimmalla osalla ei tule minkäänlaisia sivuvaikutuksia. Tavallisin haitta on pahoinvointi, jota on usein lääkityksen alkuvaiheessa. Se vähenee yleensä lääkitystä jatkettaessa. Muita mahdollisia sivuvaikutuksia ovat vatsakipu, ripuli, suun limakalvon ärsytys, huimaus, väsymys, päänsärky ja keuhkojen toimintahäiriöstä johtuva yskä ja hengenahdistus. Luuytimen, maksan, keuhkojen ja munuaisten toimintaa seurataan veri- ja virtsakokeilla lääkityksen aikana. Etenkin suuret metotreksaattiannokset voivat haitata luuytimen toimintaa vähentäen verisolujen muodostumista. Mustelmia voi syntyä ilman selvää syytä verihutiutaleiden mataluudesta johtuen.

Ota välittömästi yhteyttä lääkäriin, jos hoidon aikana ilmaantuu korkea kuumetta, kurkkukipua, haavaumia suussa, paha ripuli, mustat ulosteet, runsaasti mustelmia iholla, kova yskä, kivulias tai vaivalloinen hengitys, hengenahdistus tai väsymys ja kuume.

Raskaus ja imetys

Raskauden ja imetyksen aikana lääkettä **ei saa käyttää**. Naisten on huolehdittava luotettavasta ehkäisystä lääkityksen aikana. Lääkitys on lopetettava viimeistään 3 kk ennen suunniteltua raskautta.

Alkoholi

Alkoholin käyttö metotreksaatin aikana voi lisätä sivuvaikutuksia. Siksi alkoholin nauttimista tulee välttää lääkkeenottopäivänä ja sen käyttöä on syytä rajoittaa metotreksaattihoidon aikana.

Turvakokeet

Lääkkeen käyttöturvallisuuden vuoksi hoitoon kuuluvat säännölliset laboratorioseurannat. Verikokeita otetaan aluksi viikoilla 3, 6 ja 12. Tämän jälkeen verikoeseurannat ovat 3-4 kuukauden välein niin kauan kuin lääkehoito jatkuu.

Rokotukset

Kansallisen rokotusohjelman mukaisten rokotusten olisi hyvä olla ajan tasalla ennen hoidon aloitusta. Influenssarokote suositellaan otettavaksi joka syksy. Myös hepatiitti B-rokotteen ottaminen on suositeltavaa. Osa rokotteista sisältää eläviä heikennettyjä taudinaiheuttajia. Jos tarvitset elävän heikennetyn rokotteen, selvitä ihotautipoliklinikalta, voiko rokotteen ottaa metotreksaattihoidon aikana vai pitääkö lääkitys tauottaa. Jos se pitää tauottaa, saat ohjeen, miten tauotus tulisi suorittaa.